

MAŁGORZATA GORĄCY

POLSKA FEDERACJA ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO

STOWARZYSZENIE OSTOJA
NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

DEFINICJA ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO (SUPPORTED EMPLOYMENT) WG WASE I EUSE

- **Zatrudnienie wspomagane** jest płatną pracą wykonywaną przez osoby niepełnosprawne na otwartym rynku pracy, przy ciągłym wsparciu ze strony innych osób.
Płatna praca oznacza taką samą płacę za taką samą pracę, jaką wykonują wszystkie osoby na danym stanowisku.

Praca wspomagana uznana została w wielu krajach na całym świecie za **najbardziej efektywną formę zatrudnienia** osób niepełnosprawnych z największymi trudnościami w samodzielnym pozyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia **na otwartym rynku pracy**

ZATRUDNIENIE WSPOMAGANE A KONWENCJA O PRAWACH OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Realizacja usług zatrudnienia wspomaganego jest wprost realizacją zapisów Konwencji ONZ o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami

Praca dla każdego

- artykuł 27 **Konwencji ONZ** – Praca i zatrudnienie

*„gwarantuje prawo osób niepełnosprawnych do pracy, **na równych zasadach** z innymi obywatelami, w tym prawo do utrzymywania się z pracy **wybranej przez siebie** i akceptowanej na rynku pracy i w środowisku pracy, **o charakterze otwartym**, niewykluczającym i dostępnym dla osób niepełnosprawnych”.*

Zatrudnienie wspomagane przerywa błędne koło stereotypów

MODEL JOB COACHING

zmiana podejścia w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy z usług tradycyjnych

WYSZKOLIĆ → UMIEŚCIĆ

na

zgodne z modelem WSPOMAGANEGO ZATRUDNIENIA

UMIEŚCIĆ → WYSZKOLIĆ → UTRZYMAĆ

Nauka pracy w pracy

ZATRUDNIENIE WSPOMAGANE (SUPPORTED EMPLOYMENT)

Dla kogo zatrudnienie wspomagane (według badań odbiorców)

Osoby, które mają problemy ze znalezieniem i/lub utrzymaniem pracy bez wsparcia
(zwłaszcza osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności) w tym głównie:

- ☐ z niepełnosprawnością intelektualną
- ☐ z zaburzeniami psychicznymi (w okresie zdrowienia)
- ☐ z pourazowym uszkodzeniem mózgu
- ☐ z porażeniem mózgowym i inną znaczną niepełnosprawnością fizyczną
- ☐ z całościowymi zaburzeniami rozwoju (spektrum autyzmu)
- ☐ ze sprzężonymi niepełnosprawnościami

Najczęściej są to osoby o niskim poziomie kwalifikacji i braku doświadczeń zawodowych.

Wskazania do objęcia wsparciem trenera pracy

zaburzenia procesów
poznawczych

trudności z generalizacją

ograniczone możliwości
samodzielnego określenia
zakresu i rodzaju informacji
potrzebnych do realizacji zadania
oraz nieumiejętność ich zdobycia,
zrozumienia i wykorzystania

trudności z przewidywaniem
zagrożeń i wyborem
bezpiecznego działania oraz
przewidywaniem skutków
podejmowanych działań

trudności z planowaniem

zaburzenia komunikacji,
zaburzenia emocjonalne,
zaburzenia stosunków
społecznych

trudności z racjonalnym
rozumieniem i interpretacją
otaczającej rzeczywistości i
sytuacji społecznych

trudności w orientacji
przestrzennej i funkcjonalnej

zaburzenia motoryczne
(sprzężone z innymi)

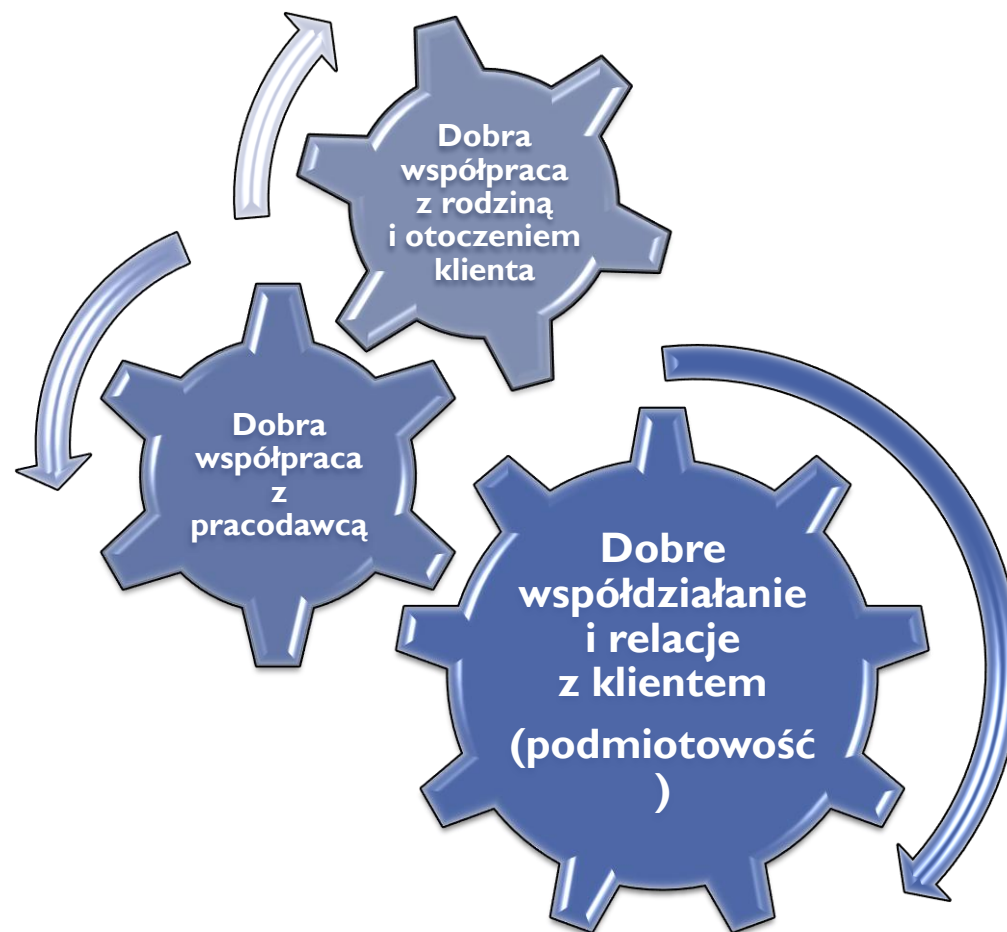
wskazaniem podstawowym

poziom funkcjonowania

nie rodzaj czy stopień niepełnosprawności

5 etapów zatrudnienia wspomaganego	Formy udzielanego wsparcia (wg standardu EUSE)
Zaangażowanie klienta	rekrutacja do projektu (prowadzenie indywidualnych spotkań rekrutacyjnych), autoprezentacja trenera i klienta, prezentacja programu ZW, gromadzenie wstępnych informacji o kandydacie, pozwalających na określenie potrzeby i zakresu wsparcia poprzez ZW
Tworzenie profilu zawodowego klienta	określenie preferencji i predyspozycji zawodowych, diagnoza kompetencji społecznych, warsztaty praktyczne w przedsiębiorstwach („próbki pracy”), treningi kompetencji społecznych i aktywnego poruszania się po rynku pracy, stworzenie wraz z klientem indywidualnego planu działania
Znajdowanie pracy	wsparcie klienta w tworzeniu dokumentów aplikacyjnych, identyfikacja potencjalnych miejsc pracy, organizacja praktyk w trybie ciągłym na wybranych stanowiskach, wybór pracodawcy
Zaangażowanie pracodawcy	analiza stanowiska pracy, zapoznanie klienta z warunkami zatrudnienia na danym stanowisku, przygotowanie pracodawcy i środowiska pracowniczego do współpracy z klientem, zorganizowanie spotkania kandydata do pracy, trener, pracodawca, wsparcie klienta i pracodawcy w procedurach zatrudnienia
Wsparcie w miejscu pracy i poza nim	wsparcie klienta w wykonywaniu obowiązków pracowniczych, w tym: szkolenie stanowiskowe, szkolenie uzupełniające lub interwencyjne, monitorowanie przebiegu pracy w kontakcie z klientem i jego pracodawcą, oceny okresowe, wsparcie coachingowe/społeczne w miejscu pracy, wsparcie klienta poza miejscem pracy

PODSTAWOWE WARUNKI SUKCESU ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO

DŁUGOTERMINOWE WSPARCIE

kierujemy:

- **do osoby z niepełnosprawnością**
(wsparcie w środowisku pracy oraz poza miejscem pracy)
- **do pracodawcy**
(interwencje, oceny pracy, w razie potrzeby doszkalanie)
- **do najbliższego otoczenia osoby zatrudnionej**
(wsparcie rodziny, przyjaciół, profesjonalistów)

WAŻNE ZAŁOŻENIA PRACY TRENERA

- Trener może urzeczywistnić wizję nowej przyszłości tylko wtedy, kiedy **wierzy, że jest to możliwe!**
 - Trener nie pyta „CZY”, pyta „JAK”.
 - Tworzenie relacji między trenerem a osobą wspieraną musi być procesem ciągłym, dobrowolnym i konsekwentnym.
 - Wsparcia „tylko tyle, ile jest niezbędne, samodzielności i autonomii tyle, ile jest możliwe”

WYMAGANIA KOMPETENCYJNE STANOWISKA TRENER PRACY WSPOMAGANEJ

Doświadczenia z realizacji wspomaganego zatrudniania przez liczne zespoły trenerów pracy w całej Europie i w Polsce (badania własne projektu) wskazują, że mapa kompetencji trenera obejmuje przede wszystkim:

- kompetencje intelektualne i postawy**

(w tym zwłaszcza odpowiednie podejście do pełnienia roli trenera, uczciwość i standardy moralne, samodzielność, zdolność do pracy bez nadzoru, rzetelność, systematyczność, elastyczność, samoświadomość)

- kompetencje interpersonalne**

(w tym zwłaszcza komunikatywność, nawiązywanie kontaktu, aktywne słuchanie, takt i talenty dyplomatyczne, współdziałanie z innymi ludźmi, umiejętność motywowania, umiejętność rozwiązywania problemów, inicjatywa, zachowanie w sytuacjach trudnych)

- kompetencje organizacyjne**

(w tym zwłaszcza umiejętność planowania i organizacji, zorientowanie na cele, wyniki, rezultaty, kreatywne zarządzanie czasem, umiejętności facylitowania, organizacja pracy własnej, umiejętność pracy z grupą)

- dojrzałość pracownicza**

(zna swoje silne i słabe strony, samodzielnie poszukuje informacji, udziela informacji zwrotnych i sam ich poszukuje na swój temat).

ZATRUDNIENIE WSPOMAGANE NA ŚWIECIE

Działania organizacji międzynarodowych skierowane są na rozpowszechnianie idei wspomaganego zatrudniania oraz czuwanie nad przestrzeganiem wypracowanych standardów jego realizacji.

KRAJE POSIADAJĄCE SWOJE PRZEDSTAWICIELSTWA W EUROPEAN UNION OF SUPPORTED EMPLOYMENT

- [Austria](#)
- [Czech Republic](#)
- [Denmark](#)
- [England](#)
- [Finland](#)
- [Germany](#)
- [Greece](#)
- [Iceland](#)
- [Ireland](#)
- [Italy](#)
- [Netherlands](#)
- [Northern Ireland](#)
- [Norway](#)
- [Poland](#)
[\(PUZW/PFZW\)](#)
- [Portugal](#)
- [Scotland](#)
- [Spain](#)
- [Sweden](#)
- [Switzerland](#)
- [Wales](#)

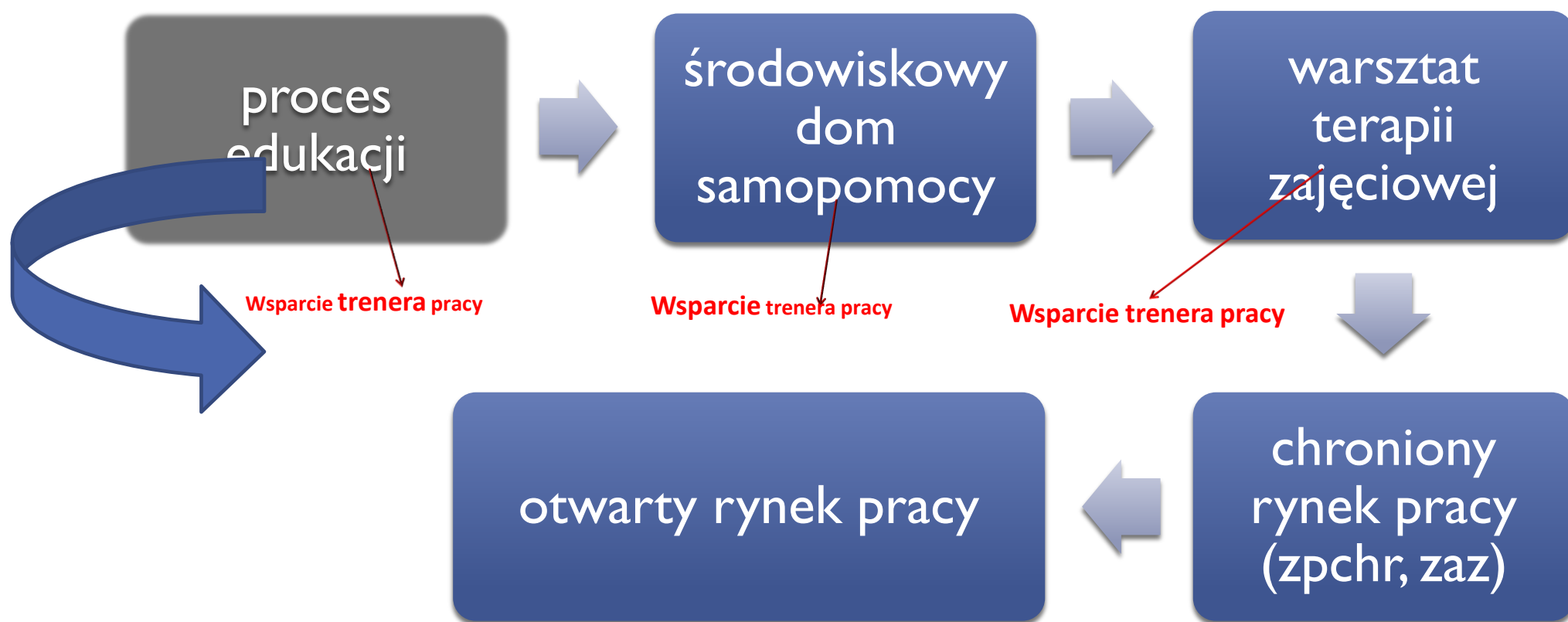
DZIAŁANIA SKIEROWANE NA WDRAŻANIE STANDARDU ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO W POLSCE – GDZIE JESTEŚMY ?

Daty przełomowe:

- **Od 2001 roku** – Wrocławski Sejmik Osób Niepełnosprawnych (WSON) autorski program wrocławski oparty na modelu agencji amerykańskiej (odbiorcami osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności)
- **Od 2006 roku** – Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną (PSONI) – powstają Centra DZWONI realizujące autorski program oparty na modelu irlandzkim
- **Lata 2008 -2010** – pilotażowy program PFRON „Trener pracy” oparty na doświadczeniach obydwu programów
- Szkolenia dla kadry WTZ – 2005 PSOUU, 2011 – 2012 WSON, 2014 – 2015 PSOUU i OSTOJA – uczestniczyła w nich kadra kilkudziesięciu warsztatów
- **2012 – 2015** ogólnopolski projekt partnerski: PFRON – PFON – KARE – POPON
wypracowano i przetestowano wytyczne dla wdrażania zatrudnienia wspomaganego
- **2015** – projekt „Szkoleniowcy trenerów pracy” (WSON) – przygotowanie edukatorów dla trenerów pracy
- **2015 – 2018** ogólnopolski projekt testujący wypracowane narzędzia realizacji zatrudnienia wspomaganego (PSONI – WSON)
- **Od 2016** Polska Federacja Zatrudnienia Wspomaganego (m. in. działania skierowane na rozwiązania systemowe usług ZW oraz projekty szkoleniowe dla kandydatów na trenerów pracy)
- **Od 2019** – cykliczne szkolenia, badania poziomu wdrażania usług ZW na terenie kraju, prowadzenie Sieci trenerów pracy, mentoringu dla podmiotów rozpoczynających realizację usług ZW, działania informacyjno – promocyjne
- **2025 – 2029** – **wypracowanie założeń systemowego umocowania usługi ZW w polskim systemie organizacyjnym i prawnym aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami**

TRENER PRACY WSPOMAGANEJ W SYSTEMIE WSPARCIA DOROSŁYCH OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

KOLEJNY ETAP WDRAŻANIA USŁUG ZW TO REALIZACJA PROJEKTU : STANDARYZACJA MODELU ZATRUDNIANIA WSPOMAGANEGO W POLSCE

Projekt realizowany w ramach Działania 3.4

Nowe rozwiązania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, Priorytet FERS.03

Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS).

*Projekt współfinansowany
z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.*

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

POLSKA FEDERACJA
ZATRUDNIENIA
WSPOMAGANEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Data realizacji 01.02.2025 – 31.12.2029

Projekt partnerski:

- **Lider** – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – zadania wykonuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w MRPiPS
- **Partner** – Polska Federacja Zatrudnienia Wspomaganego
- **Partner** – Polska Unia Zatrudnienia Wspomaganego

ZADANIE 1

OPRACOWANIE PROJEKTU MODELU ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO WRAZ Z KONSULTACJAMI ŚRODOWISKOWYMI

Czas: luty 2025 – styczeń 2026 (12 miesięcy)

Działania:

- **Opracowanie projektu modelu** zatrudnienia wspomaganego
- **Konsultacje środowiskowe** modelu zatrudnienia wspomaganego (warsztaty z udziałem Lidera i Partnerów)
- **Opracowanie** gotowego do wdrożenia **modelu** merytorycznego zatrudnienia wspomaganego

ZADANIE 2

MONITORING, WSPARCIE I CERTYFIKACJA AGENCJI ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO

Czas: luty 2026 – styczeń 2029 (36 miesięcy)

Działania:

- **Szkolenia** dla trenerów pracy
- **Monitoring i wsparcie** agencji zatrudnienia wspomaganego (+ certyfikacja)
- **Ewaluacja** procesu wdrażania modelu zatrudnienia wspomaganego w agencjach

ZADANIE 3

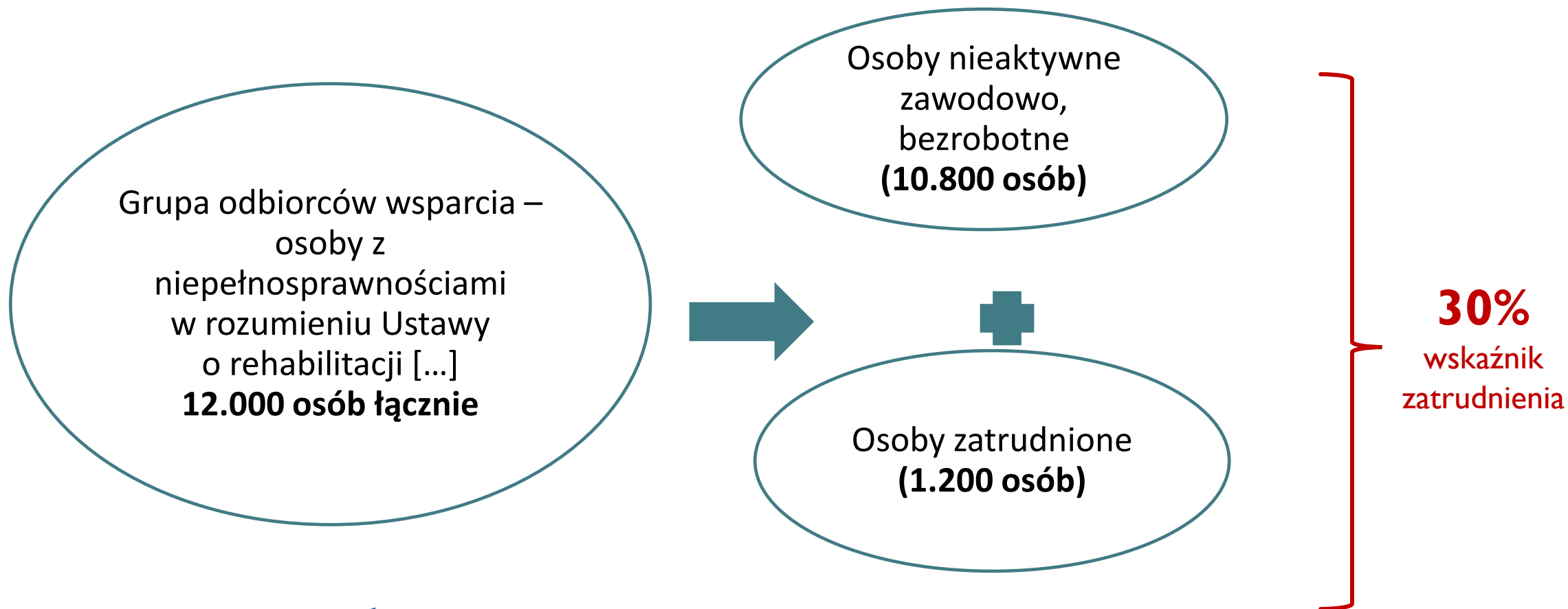
WYPRACOWANIE FINALNEJ WERSJI MODELU USŁUGI ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO, PRZYGOTOWANIE PRZEPISÓW PRAWA

Czas: luty 2029 – grudzień 2029 (11 miesięcy)

Działania:

- Przygotowanie **finalnej wersji modelu ZW**
- **Konsultacje** środowiskowe modelu ZW
- **Współpraca przy aktach prawych** regulujących usługę ZW

GRUPA ODBIORCÓW WSPARCIA – 12.000 OSÓB

STAWKA JEDNOSTKOWA

- zryczałtowana zapłata dla realizatora usługi zatrudnienia wspomaganego za dostarczenie uzgodnionych w umowie produktów i/lub osiągnięcie rezultatów, które zostały wcześniej zdefiniowane
- wysokość zapłaty uzależniona jest od stopnia realizacji produktów bądź rezultatów zawartych w umowie w odniesieniu do jednego uczestnika

x stawka jednostkowa

ZADANIA PARTNERA MERYTORYCZNEGO – POLSKIEJ FEDERACJI ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO

- Opracowanie **Modułu merytorycznego modelu zatrudnienia wspomaganego**
- Przeprowadzenie **badań ilościowych i jakościowych** w celu identyfikacji potencjalnych realizatorów i odbiorców usługi zatrudnienia wspomaganego
- Udział w pracach związanych z przygotowaniem raportu metodologicznego z **narzędziami ewaluacji**, które będą wdrażana w ramach projektu testującego,
- Przeprowadzenie **badań jakościowych wśród interesariuszy projektu** w ramach ewaluacji opracowanie raportu z tych badań,
- Udział w pracach związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem **konsultacji środowiskowych**
- Organizacja i przeprowadzenie **szkoleń dla podmiotów i osób realizujących model zatrudnienia wspomaganego**
- **Wsparcie wdrożeniowe** i konsultacyjne dla podmiotów i osób realizujących model zatrudnienia wspomaganego - działaniach certyfikujących agencje zatrudnienia wspomaganego.

ZADANIA PARTNERA MERYTORYCZNEGO – POLSKIEJ UNII ZATRUDNIENIA WSPOMAGANEGO

- Opracowanie **modułu instytucjonalnego modelu zatrudnienia wspomaganego** odnoszącego się do funkcjonowania agencji zatrudnienia wspomaganego
- Organizacja i przeprowadzanie **szkoleń** dla podmiotów i osób realizujących model zatrudnienia wspomaganego
- Uruchomienie i prowadzenie **platformy edukacyjnej**,
- Organizacja i uczestnictwo w **2 międzynarodowych wizytach studyjnych**
- Organizacja **3 kampanii informacyjno-promocyjnych**
- Organizacja **konferencji** z komponentem międzynarodowym – podsumowanie projektu

ZADANIA LIDERA – BIURA PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- **Koordynowanie** (w tym monitorowanie i nadzorowanie) prawidłowości działań Partnerów
- **Zapewnienie sprawnego systemu komunikacji** z Partnerami oraz Instytucją Pośredniczącą;
- **Zapewnienie prawidłowości operacji finansowych**, w szczególności poprzez wdrożenie systemu zarządzania i kontroli finansowej projektu;

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

biuro@pfzw.pl
m.goracy@pfzw.pl

www.pfzw.pl

POLSKA FEDERACJA
ZATRUDNIENIA
WSPOMAGANEGO